ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 14ης Ιουλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-284/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Giudice di Pace di Genova (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Safety Hi-Tech Srl

και

S. & T. Srl,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία και το κύρος του κανονισμού (ΕΚ) 3093/94 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ΕΕ L 333, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann, H. Ragnemalm και M. Wathelet, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, D. A. O. Edward, P. Jann, L. Sevón και K. M. Ιωάννου (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Safety Hi-Tech Srl, εκπροσωπούμενη από τους Maurizio Maresca και Salavatore Elio La Rosa, δικηγόρους Γένουας,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, επικουρούμενο από τον Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Wolf Okresek, Ministerialrat στο Υπουργείο Δικαιοσύνης,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από την Anna Lo Monaco και τον Guus Houttuin, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη Laura Pignataro και τον Antonio Aresu, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Safety Hi-Tech Srl, εκπροσωπούμενης από τον Maurizio Maresca, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπού-

μενης από τον Pier Giorgio Ferri, της Ισπανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τις Rosario Silva de Lapuerta και Nuria Díaz Abad, abogados del Estado, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Romain Nadal, βοηθό γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, του Συμβουλίου, εκπροσωπούμενου από την Anna Lo Monaco και τον Guus Houttuin, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τη Laura Pignataro και τον Paolo Stancanelli, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 11ης Νοεμβρίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Φεβρουαρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 8ης Αυγούστου 1995, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Αυγούστου 1995, ο Giudice di Pace di Genova υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία και το κύρος του κανονισμού (ΕΚ) 3093/94 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ΕΕ L 333, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Safety Hi-Tech Srl (στο εξής: Safety) και της εταιρίας S. & T. Srl (στο εξής: S. & T.) σχετικά με την εκτέλεση συμβάσεως πωλήσεως η οποία συνήφθη μεταξύ αυτών και αφορούσε την προμήθεια ενός προϊόντος γνωστού ως «NAF S III», αποτελούμενο από υδροχλωροφθοράνθρακες (στο εξής: HCFC), το οποίο χρησιμοποιείται στην πυρόσβεση.

3 Από τον φάκελο της κύριας δίκης προκύπτει ότι, βάσει της εν λόγω συμβάσεως, η Safety ανέλαβε την υποχρέωση να προμηθεύσει στην S. & T. ορισμένη ποσότητα του προϊόντος αυτού στην τιμή των 3 213 000 ιταλικών λιρών (LIT), περιλαμβανομένου και του φόρου προστιθεμένης αξίας. Κατά τους όρους της συμβάσεως, η Safety έπρεπε να αποθηκεύσει το προϊόν και να το θέσει στη διάθεση της S. & T. στη Γένουα αιτήσει της τελευταίας.

4 Στις 4 Αυγούστου 1995, ημερομηνία κατά την οποία έπρεπε να γίνει η πληρωμή αφού η Safety θα προσκόμιζε το τιμολόγιο στην S. & T., η τελευταία αρνήθηκε να παραλάβει το προϊόν αμφισβητώντας το κύρος της συμβάσεως, επειδή η χρήση και, κατά συνέπεια, η εμπορία των HCFC που προορίζονταν για την πυρόσβεση απαγορεύονταν βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού.

5 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Safety υπέβαλε στις 8 Αυγούστου 1995 ενώπιον του Giudice di Pace αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής, ζητώντας να υποχρεωθεί η S. & T. να της καταβάλει τη συμφωνηθείσα τιμή, συν τόκους και δικαστικά έξοδα.

6 Με το δικόγραφό της, η Safety, θεωρώντας ότι η προβαλλόμενη από την S. & T. απαγόρευση χρήσεως και εμπορίας των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση ήταν παράνομη, υποστήριξε ότι ο κανονισμός ήταν άκυρος, επειδή καμιά ανάλογη απαγόρευση δεν είχε προβλεφθεί στον εν λόγω κανονισμό για άλλες ουσίες, όπως οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες, οι οποίοι είναι εξίσου, αν όχι περισσότερο, βλαπτικοί για το περιβάλλον. Η Safety θεωρεί ότι η απαγόρευση χρήσεως και εμπορίας των HCFC είναι ασυμβίβαστη προς τα άρθρα 130 Ρ, 30, 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ, ζήτησε δε από τον Giudice di Pace να υποβάλει ερώτημα στο Δικαστήριο ως προς το κύρος του κανονισμού.

7 Ο κανονισμός, ο οποίος έχει ως νομική βάση το άρθρο 130 Σ, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, που αποβλέπει στην υλοποίηση των στόχων του άρθρου 130 Ρ, έχει ως σκοπό, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές του σκέψεις, λαμβάνοντας υπόψη τις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, καθώς και την ύπαρξη υποκαταστάτων, τη θέσπιση μέτρων σταδιακής εξαλείψεως των ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.

8 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την τρίτη, την τέταρτη και την πέμπτη αιτιολογική σκέψη, ο κανονισμός εκδόθηκε προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβε η Κοινότητα, αφενός, βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης, της 22ας Μαρτίου 1985, για την προστασία της στιβάδας του όζοντος (στο εξής: Σύμβαση της Βιέννης), και του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, της 16ης Σεπτεμβρίου 1987, για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (απόφαση 88/540/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1988, ΕΕ L 297, σ. 8), πρωτόκολλο το οποίο τροποποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1990 (βλ. απόφαση 91/690/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, ΕΕ L 377, σ. 28), και, αφετέρου, βάσει της δεύτερης τροποποιήσεως του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, της 25ης Νοεμβρίου 1992, για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (βλ. απόφαση 94/68/ΕΚ του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1993, ΕΕ 1994, L 33, σ. 1), πράξεις στις οποίες όλα τα κράτη μέλη και η Κοινότητα είναι συμβαλλόμενα μέρη.

9 Το άρθρο 1, το οποίο προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, διευκρινίζει ότι αυτός εφαρμόζεται στην παραγωγή, την εισαγωγή, την εξαγωγή, την προσφορά, τη χρήση και/ή την ανάκτηση των διαφόρων ουσιών που αποκαλεί «ελεγχόμενες ουσίες» και απαριθμεί, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι HCFC και οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες.

10 Οι HCFC ορίζονται στη δωδέκατη περίπτωση του άρθρου 2 του κανονισμού ως οι ελεγχόμενες ουσίες που περιλαμβάνονται στην ομάδα VIII του παραρτήματος Ι, καθώς και τα ισομερή τους. Οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες ορίζονται στην έβδομη περίπτωση του ίδιου άρθρου του κανονισμού ως οι ελεγχόμενες ουσίες που περιλαμβάνονται στην ομάδα ΙΙΙ του παραρτήματος Ι, καθώς και τα ισομερή τους.

11 Όσον αφορά ειδικότερα το καθεστώς χρήσεως των HCFC, το άρθρο 4, παράγραφοι 8, 9, δεύτερο εδάφιο, και 10, του κανονισμού προβλέπει ειδικό καθεστώς το οποίο έχει εφαρμογή στους HCFC τους οποίους οι παραγωγοί ή οι εισαγωγείς διαθέτουν στην αγορά ή χρησιμοποιούν για δικό τους λογαριασμό.

12 Με εξαίρεση την εκ μέρους των παραγωγών ή εισαγωγέων χρήση για δικό τους λογαριασμό, κάθε άλλη χρήση των HCFC ρυθμίζεται με το άρθρο 5 του κανονισμού, με τίτλο «Περιορισμός της χρήσης υδροχλωροφθορανθράκων», το οποίο ορίζει:

«1. Από την πρώτη ημέρα του έκτου μηνός μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, απαγορεύεται η χρήση υδροχλωροφθορανθράκων, εκτός αν χρησιμοποιούνται:

— ως διαλύτες,

— ως ψυκτικά μέσα,

— για την παραγωγή σκληρών μονωτικών αφρωδών υλικών και αφρωδών υλικών τύπου integral skin για εφαρμογές ασφαλείας,

— στο εργαστήριο, συμπεριλαμβανομένων των χρήσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη,

— ως πρώτη ύλη για την παρασκευή άλλων χημικών και

— ως αέρια διακίνησης για αποστειρωτικές ουσίες σε κλειστά συστήματα.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1996, απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται οι υδροχλωροφθοράνθρακες:

— ως διαλύτες σε εφαρμογές ανοικτού κυκλώματος, συμπεριλαμβανομένων ανοικτών συσκευών καθαρισμού και ανοικτών συστημάτων ξήρανσης χωρίς ψυχρό θάλαμο, ως συγκολλητικά μέσα και μέσα καθαρισμού τύπων όταν δεν χρησιμοποιούνται σε κλειστό εξοπλισμό, για μέσα καθαρισμού σωληνώσεων, όταν δεν ανακτώνται οι υδροχλωροφθοράνθρακες, και σπρέυ, εκτός από τη χρήση τους ως διαλυτών για αντιδραστήρια στην εμφάνιση δακτυλικών αποτυπωμάτων επί πορωδών επιφανειών όπως το χαρτί, και εκτός από τη χρήση τους ως σταθεροποιητών για εκτυπωτές λέιζερ που έχουν κατασκευαστεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1996,

— σε εξοπλισμό παραγόμενο μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1995 για τις ακόλουθες χρήσεις:

α) ως ψυκτικά μέσα σε ανοικτού κυκλώματος συστήματα άμεσης εξαέρωσης·

β) ως ψυκτικά μέσα σε οικιακές ψυκτικές συσκευές και καταψύκτες·

γ) σε κλιματισμό αυτοκινήτων·

δ) σε κλιματισμό δημόσιων οδικών συγκοινωνιών.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 1998, απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται υδροχλωροφθοράνθρακες σε εξοπλισμό παραγόμενο μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1997 για τις ακόλουθες χρήσεις:

— για κλιματισμό δημόσιων σιδηροδρομικών μεταφορών,

— ως αέρια διακίνησης για αποστειρωτικές ουσίες σε κλειστά συστήματα.

4. Από την 1η Ιανουαρίου 2000, απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται υδροχλωροφθοράνθρακες σε εξοπλισμό παραγόμενο μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1999 για τις ακόλουθες χρήσεις:

— ως ψυκτικά μέσα σε ψυκτικούς θαλάμους και αποθήκες δημόσιας και εμπορικής χρήσης,

— ως ψυκτικά μέσα για εγκαταστάσεις με ισχύ εισόδου ατράκτου 150 kW και άνω,

εκτός εάν κώδικες, κανονισμοί ασφαλείας ή άλλοι τέτοιοι περιορισμοί παρεμποδίζουν τη χρήση της αμμωνίας.

5. Η εισαγωγή, η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και η διάθεση στην αγορά εξοπλισμού για τον οποίο ισχύουν περιορισμοί χρήσεως δυνάμει του παρόντος άρθρου απαγορεύονται από την ημερομηνία που τίθενται σε ισχύ αυτοί οι περιο-

ρισμοί χρήσεως. Δεν υπόκειται στην απαγόρευση αυτή ο εξοπλισμός που αποδεικνύεται ότι έχει κατασκευαστεί πριν από την ημερομηνία των εν λόγω περιορισμών χρήσεως.

6. Η Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 16, μπορεί, με βάση την τεχνική πρόοδο, να πραγματοποιήσει προσθήκες ή να τροποποιήσει τον κατάλογο που περιλαμβάνεται στις παραγράφους 1 έως 4.»

13 Ως προς τους αλογονωμένους υδρογονάνθρακες (halons), το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού ορίζει, πλην ορισμένων εξαιρέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 8 έως 12 του ίδιου άρθρου:

«(...) κάθε παραγωγός μεριμνά ώστε να μην παράγει αλογονωμένους υδρογονάνθρακες μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993.

Βάσει των προσδιοριζομένων από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 16, εφαρμόζει τα κριτήρια της απόφασης IV/25 των μερών του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, για να καθορίζει ετησίως τις τυχόν βασικές χρήσεις για τις οποίες η παραγωγή και η εισαγωγή αλογονωμένων υδρογονανθράκων μπορεί να επιτρέπονται στην Κοινότητα μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993 καθώς και τους χρήστες που επιτρέπεται να επωφελούνται από τις βασικές αυτές χρήσεις για ίδιο λογαριασμό. Η παραγωγή και η εισαγωγή επιτρέπονται μόνον εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές λύσεις ή ανακυκλωμένοι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες σε κανένα από τα μέρη του Πρωτοκόλλου.

Η Επιτροπή χορηγεί άδεια στους χρήστες που προσδιορίζονται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο και τους κοινοποιεί τη χρήση για την οποία τους χορηγείται άδεια, τις ουσίες τις οποίες επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, καθώς και την ποσότητα των ουσιών αυτών.

Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιείται η σχετική παραγωγή μπορεί να επιτρέπει σε έναν παραγωγό να παράγει αλογονωμένους υδρογονάνθρακες μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993 για να ανταποκρίνεται στην επιτρεπόμενη ζήτηση των χρηστών που προσδιορίζονται στο δεύτερο εδάφιο. Η αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους κοινοποιεί προκαταβολικά στην Επιτροπή την πρόθεσή της να εκδώσει τέτοιες άδειες.»

14 Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού προβλέπει επίσης, όσον αφορά τους αλογονωμένους υδρογονάνθρακες:

«(...) κάθε παραγωγός μεριμνά ώστε να μη διαθέτει στην αγορά ούτε χρησιμοποιεί για λογαριασμό του αλογονωμένους υδρογονάνθρακες μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993.

Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιείται η σχετική παραγωγή μπορεί να επιτρέπει σε έναν παραγωγό να διαθέτει στην αγορά αλογονωμένων υδρογονανθράκων μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1993 προκειμένου να καλύπτει την επιτρεπόμενη ζήτηση των χρήστων που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3.»

15 Εξάλλου, εκτός εξαιρετικής αδείας που χορηγεί η Επιτροπή, το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού απαγορεύει τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας, μεταξύ άλλων, των αλογονωμένων υδρογονανθράκων οι οποίοι εισάγονται από μη συμβαλλόμενα στο Πρωτόκολλο κράτη, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για αχρησιμοποίητες, ανακτηθείσες ή ποιοτικώς αποκατασταθείσες ουσίες, και το άρθρο 9 του κανονισμού απαγορεύει επίσης τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας προϊόντων τα οποία περιέχουν, μεταξύ άλλων, αλογονωμένους υδρογονάνθρακες που εισάγονται από μη συμβαλλόμενα στο Πρωτόκολλο κράτη.

16 Όσον αφορά τη χρήση των αλογονωμένων υδρογονανθράκων, συνομολογείται ότι ο κανονισμός δεν περιλαμβάνει διάταξη ανάλογη προς το άρθρο 5, διάταξη η οποία αφορά τη χρήση των HCFC.

17 Ενόψει του καθεστώτος που διέπει τους HCFC και τους αλογονωμένους υδρογονάνθρακες, καθώς και ενόψει των επιχειρημάτων της Safety, το εθνικό δικαστήριο, εκτιμώντας ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία και το κύρος του κανονισμού, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει ο κανονισμός 3093/94 του Συμβουλίου να ερμηνευθεί (εφόσον συνάδει προς το άρθρο 130 P της Συνθήκης) υπό την έννοια ότι επιτρέπει την ελεύθερη χρήση του αλογονωμένου υδρογονάνθρακα (και, συνεπώς, προϊόντων που έχουν μεγάλη επίπτωση επί του περιβάλλοντος), περιορίζοντας μόνον την παραγωγή ή την χρήση του εκ μέρους των παραγωγών και επιτρέποντας αντιθέτως την ελεύθερη εισαγωγή του, ενώ απαγορεύει απολύτως τη χρήση (και, ως εκ τούτου, τόσο την παραγωγή όσο και την εισαγωγή) των HCFC (και, συνεπώς, προϊόντων με μικρή επίπτωση επί του περιβάλλοντος) για σκοπούς μη προβλεπόμενους στο άρθρο 5;

2) Δεν συνιστά η ρύθμιση του κανονισμού 3093/94 μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς αφού, ελλείψει των λόγων του άρθρου 36 της Συνθήκης, η ρύθμιση αυτή περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία ενός προϊόντος σε ολόκληρη την Κοινότητα;

3) Δεν συνιστά η δράση της Κοινότητας και των οργάνων της, με την έκδοση του κανονισμού 3093/94, και ειδικότερα κατά τις φάσεις που ακολούθησαν την έκδοσή του, παρέμβαση των δημόσιων αρχών αποβλέπουσα στην ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως ορισμένων επιχειρηματιών, παρέμβαση η οποία συνιστά καθαυτό περίπτωση καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης;

4) Είναι δυνατόν οι διατάξεις που αποβλέπουν στην προστασία του περιβάλλοντος — και ειδικότερα ο κανονισμός 3093/94 — να (ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι) παρεκκλίνουν από την κοινοτική ρύθμιση περί ανταγωνισμού (επιτρέποντας ή διευκολύνοντας έτσι τις συμπράξεις ή την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως) ή είναι οι απαγορεύσεις της προαναφερθείσας ρυθμίσεως ανεπιφύλακτες και δεσμευτικές, μη επιδεχόμενες παρεκκλίσεις ή περιορισμούς ούτε εκ μέρους της Κοινότητας ούτε εκ μέρους των κρατών μελών;»

18 Προκειμένου να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση, επιβάλλεται η οριοθέτηση των ερωτημάτων υπό το φως των πραγματικών περιστατικών, όπως αυτά προκύπτουν από τη διατύπωση των εν λόγω ερωτημάτων και από τον φάκελο που διαβίβασε το εθνικό δικαστήριο.

19 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι με τα προδικαστικά ερωτήματα αμφισβητείται το κύρος του κανονισμού στο σύνολό του. Ωστόσο, η διαφορά της κύριας δίκης περιορίζεται στην απαγόρευση, με τον κανονισμό, της χρήσεως και, ενδεχομένως, της εμπορίας των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση, εξαιρουμένων άλλων ενδεχομένων χρήσεων των ουσιών αυτών. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ούτε οι διατάξεις του κανονισμού που αφορούν άλλες ουσίες πλην των HCFC ούτε οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού που αφορούν άλλες χρήσεις των τελευταίων αυτών ουσιών αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης. Κατά συνέπεια, το κύρος των διατάξεων αυτών δεν μπορεί να εξεταστεί στο πλαίσιο της παρούσας προδικαστικής παραπομπής.

Επί του πρώτου ερωτήματος

20 Με το πρώτο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο, αφενός, ερωτά αν το άρθρο 5 του κανονισμού απαγορεύει τη χρήση και, κατά συνέπεια, την εμπορία των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση και, αφετέρου, θέτει το ζήτημα της νομιμότητας της διατάξεως αυτής ενόψει του άρθρου 130 P της Συνθήκης.

Επί της ερμηνείας του άρθρου 5 του κανονισμού

21 Προκαταρκτικά επιβάλλεται η υπόμνηση ότι ο κανονισμός, περιλαμβανομένου και του άρθρου 5, έχει ως σκοπό να θέσει σε εφαρμογή τις υποχρεώσεις που ανέλαβε η Κοινότητα βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης και του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, καθώς και της δεύτερης τροπολογίας του.

22 Δεν αμφισβητείται ότι οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου πρέπει να ερμηνεύονται, στο μέτρο του δυνατού, υπό το φως του διεθνούς δικαίου, ειδικότερα όταν οι διατάξεις αυτές αποβλέπουν ακριβώς στο να θέσουν σε εφαρμογή διεθνή συμφωνία συναφθείσα από την Κοινότητα (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 1996, C-61/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1996, σ. I-3989, σκέψη 52).

23 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 3, της Συμβάσεως της Βιέννης, τα συμβαλλόμενα σ' αυτή μέρη μπορούν να θεσπίζουν αυστηρότερα εσωτερικά μέτρα εφόσον αυτά αποβλέπουν, λαμβάνοντας υπόψη τις επιστημονικές εκτιμήσεις, στην προώθηση της χρήσεως υποκαταστάτων των οποίων τα αποτελέσματα είναι λιγότερο βλαπτικά για τη στιβάδα του όζοντος.

24 Λαμβάνοντας υπόψη την ευχέρεια αυτή, η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αναφέρει ότι, υπό το πρίσμα ιδίως των επιστημονικών δεδομένων, είναι σκόπιμο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να θεσπιστούν μέτρα ελέγχου αυστηρότερα από αυτά που προβλέπονται στη δεύτερη τροποποίηση του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ.

25 Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, το άρθρο 5 του κανονισμού απαγορεύει τη χρήση των HCFC.

26 Αυτή η κατ' αρχήν απαγόρευση, η οποία ισχύει από 1ης Ιουνίου 1995, συνοδεύεται ωστόσο από σειρά εξαιρέσεων οι οποίες απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού. Έτσι, οι HCFC μπορούν να χρησιμοποιούνται, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, μετά την 1η Ιουνίου 1995, ως διαλύτες, ως ψυκτικά μέσα, για την παραγωγή σκληρών μονωτικών αφρωδών υλικών και αφρωδών υλικών τύπου integral skin για εφαρμογές ασφαλείας, στο εργαστήριο, συμπεριλαμβανομένων των χρήσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη, ως πρώτη ύλη για την παρασκευή άλλων χημικών, και ως αέρια διακινήσεως για αποστειρωτικές ουσίες σε κλειστά συστήματα.

27 Εξάλλου, σύμφωνα με την κατ' αρχήν απαγόρευση χρήσεως, το άρθρο 5, παράγραφοι 2, 3 και 4, του κανονισμού καθιερώνει την απαγόρευση άλλων χρήσεων των HCFC από την 1η Ιανουαρίου 1996, 1η Ιανουαρίου 1998 και 1η Ιανουαρίου 2000.

28 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η χρήση των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση δεν προβλέπεται στον κανονισμό, οπότε η χρήση τους, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, απαγορεύεται από 1ης Ιουνίου 1995.

29 Επομένως, επιβάλλεται να τεθεί το ερώτημα αν η πλήρης απαγόρευση χρήσεως των HCFC που προορίζονται για την πυρόσβεση συνεπάγεται επίσης την πλήρη απαγόρευση εμπορίας αυτών.

30 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η εμπορία των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση δεν μνημονεύεται στο άρθρο 5 του κανονισμού. Ωστόσο, στο μέτρο που η διάθεση στο εμπορικό κύκλωμα των HCFC για τέτοιους σκοπούς αποτελεί πράξη που προηγείται της χρήσεως των ουσιών αυτών και δεν έχει άλλο στόχο παρά μόνο τη χρήση τους για τους ίδιους αυτούς σκοπούς, συνάγεται ότι, αφού η χρήση των HCFC απαγορεύεται πλήρως από 1ης Ιουνίου 1995, η εμπορία τους ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως επίσης απαγορευμένη από την ημερομηνία αυτή.

31 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται τόσο από το άρθρο 3, όσο και από τα άρθρα 6 έως 13 του κανονισμού, τα οποία αφορούν αντίστοιχα την παραγωγή των ελεγχομένων ουσιών και την εισαγωγή τους, πράξεις οι οποίες βρίσκονται επίσης στο προηγούμενο της χρήσεως στάδιο. Πράγματι, το ότι στις διατάξεις αυτές δεν γίνεται μνεία σχετικά με την παραγωγή ή την εισαγωγή των HCFC που προορίζονται για την πυρόσβεση καταδεικνύει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης, αφού αποφάσισε την κατ' αρχήν απαγόρευση σχετικά με τη χρήση των ουσιών αυτών για τέτοιους σκοπούς, θεώρησε ότι η ρύθμιση του καθεστώτος παραγωγής, εισαγωγής και, κατά συνέπεια, εμπορίας των εν λόγω ουσιών παρέλκει.

32 Κατά συνέπεια, το άρθρο 5 του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει πλήρως τη χρήση και, κατά συνέπεια, την εμπορία των HCFC που προορίζονται για την πυρόσβεση.

Επί της νομιμότητας της απαγορεύσεως χρήσεως των HCFC από πλευράς του άρθρου 130 P της Συνθήκης

33 Η Safety θεωρεί ότι η απαγόρευση χρήσεως των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση είναι παράνομη από πλευράς του άρθρου 130 P της Συνθήκης επειδή το Συμβούλιο, μη τηρώντας τον στόχο, τις αρχές και τα κριτήρια της διατάξεως αυτής, υπερέβη τα όρια της εξουσίας του εκτιμήσεως.

34 Αντιθέτως, το Συμβούλιο θεωρεί ότι το άρθρο 130 P της Συνθήκης του παρέχει διακριτική ευχέρεια εκτιμήσεως και το Δικαστήριο δεν μπορεί να ελέγξει το αποτέλεσμα της εκτιμήσεως αυτής. Θεωρεί επίσης ότι η διάταξη αυτή του παρέχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά την επιλογή των μέτρων για την πραγματοποίηση της πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος. Μόνον ο προδήλως ακατάλληλος χαρακτήρας των μέτρων αυτών σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό μπορούσε να θίξει τη νομιμότητά τους.

35 Το άρθρο 130 P της Συνθήκης ορίζει:

«1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:

— τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,

— την προστασία της υγείας του ανθρώπου,

— τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,

— την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει (...).

3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη:

— τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,

— τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας,

— τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,

— την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. (...)»

36 Η διάταξη αυτή προβλέπει έτσι σειρά στόχων, αρχών και κριτηρίων που ο κοινοτικός νομοθέτης οφείλει να τηρεί στο πλαίσιο εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής.

37 Πάντως, λόγω της ανάγκης εξισορροπήσεως ορισμένων στόχων και αρχών που αναφέρει το άρθρο 130 Ρ, καθώς και της πολυπλοκότητας στην εφαρμογή των κριτηρίων, ο δικαστικός έλεγχος πρέπει κατ' ανάγκη να περιορίζεται στο ζήτημα αν το Συμβούλιο, εκδίδοντας τον κανονισμό, υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 130 Ρ της Συνθήκης.

38 Επομένως, επιβάλλεται να εξακριβωθεί αν, ενόψει του στόχου του, ο κανονισμός εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 130 Ρ της Συνθήκης.

39 Συναφώς, η Safety επικαλείται τρία επιχειρήματα.

40 Πρώτον, ο κανονισμός, επιτρέποντας τη χρήση άλλων ουσιών, όπως των αλογονωμένων υδρογονανθράκων, δεν λαμβάνει υπόψη δύο άλλες θεμελιώδεις παραμέτρους για την προστασία του περιβάλλοντος, δηλαδή την επίπτωση των HCFC στην άνοδο της θερμοκρασίας του πλανήτη (Global Warming Potential, στο εξής: GWP) και τη διάρκεια ζωής τους στην ατμόσφαιρα (Atmospheric Lifetime, στο εξής: ALT), παράγοντες οι οποίοι έπρεπε να συνεκτιμούνται με το δυναμικό καταστροφής του όζοντος (Ozone Depletion Potential, στο εξής: ODP). Κατά τη Safety, αν όλοι αυτοί οι παράγοντες είχαν ληφθεί υπόψη, οι HCFC θα αποδεικνύονταν πολύ λιγότερο βλαβεροί από τους αλογονωμένους υδρογονάνθρακες. Κατά συνέπεια, ο κανονισμός, λαμβάνοντας μόνον υπόψη την τιμή ODP και περιοριζόμενος στη θέσπιση μέτρων κατά της καταστροφής της στιβάδας του όζοντος, δεν εξασφάλισε την προστασία του περιβάλλοντος στο σύνολό του, όπως προβλέπει το άρθρο 130 P της Συνθήκης, αλλά μέρος αυτού.

41 Προκαταρκτικά, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η μη απαγόρευση χρήσεως άλλων ουσιών, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είναι παράνομη, δεν μπορεί καθεαυτή να θίξει το κύρος της απαγορεύσεως χρήσεως των HCFC.

42 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με το ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι τιμές GWP και ALT των HCFC, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το άρθρο 130 P, παράγραφος 1, της Συνθήκης προβλέπει, μεταξύ άλλων στόχων της πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος, τη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

43 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, C-379/92, Peralta (Συλλογή 1994, σ. I-3453, σκέψη 57), το άρθρο 130 P περιορίζεται στον καθορισμό των γενικών στόχων της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος. Το άρθρο 130 Σ της Συνθήκης αναθέτει στο Συμβούλιο τη φροντίδα να αποφασίζει για τη δράση που πρέπει να αναληφθεί. Επιπλέον, το άρθρο 130 T διευκρινίζει ότι τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται από κοινού δυνάμει του άρθρου 130 Σ δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας που δεν αντίκεινται στη Συνθήκη.

44 Από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει ότι το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 1, της Συνθήκης επιβάλλει στον κοινοτικό νομοθέτη, οσάκις αυτός θεσπίζει μέτρα για τη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος που αφορούν την αντιμετώπιση ενός ειδικού περιβαλλοντικού προβλήματος, να θεσπίζει συγχρόνως μέτρα που αφορούν το περιβάλλον στο σύνολό του.

45 Επομένως, το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 1, της Συνθήκης επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων σκοπούντων αποκλειστικά ορισμένες καθορισμένες πτυχές του περιβάλλοντος, εφόσον τα μέτρα αυτά συμβάλλουν στη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητάς του.

46 Συναφώς, ο κανονισμός έχει ως αντικείμενο, όπως προκύπτει από τον τίτλο του, τη ρύθμιση των ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος. Το γεγονός ότι ο εν λόγω κανονισμός αφορά μόνον την πτυχή της διατηρήσεως, προστασίας και βελτιώσεως του περιβάλλοντος δεν μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί ασυμβίβαστο προς τον σκοπό του άρθρου 130 Ρ, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

47 Δεύτερον, κατά τη Safety, ο κανονισμός, επιτρέποντας τη χρήση των αλογονωμένων υδρογονανθράκων, οι οποίοι, σε σχέση με τους HCFC, έχουν πολύ υψηλότερη τιμή ODP και, επομένως, εμφανίζουν πολύ μεγαλύτερη επικινδυνότητα για το όζον, δεν εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, όπως επιβάλλει το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

48 Όσον αφορά την απαίτηση αυτή, παρατηρείται ότι ο κανονισμός εξασφαλίζει υψηλή προστασία. Συγκεκριμένα, από την τέταρτη και πέμπτη αιτιολογική του σκέψη προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός, υπό το πρίσμα των επιστημονικών δεδομένων και προκειμένου να τηρηθούν οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Κοινότητα βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης και της δεύτερης τροποποιήσεως του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, έχει ως σκοπό τη θέσπιση μέτρων προκειμένου να ελεγχθεί, ιδίως, η χρήση των HCFC. Η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού διευκρινίζει, εξάλλου, ότι, υπό το πρίσμα ιδίως των επιστημονικών δεδομένων, είναι σκόπιμο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να θεσπιστούν μέτρα ελέγχου αυστηρότερα από αυτά που προβλέπονται στη δεύτερη τροποποίηση του Πρωτοκόλλου. Απαγορεύοντας με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού τη

χρήση των HCFC και θεσπίζοντας έτσι ένα μέτρο αυστηρότερο από εκείνα που του επιβάλλουν οι διεθνείς του υποχρεώσεις, ο κοινοτικός νομοθέτης δεν παραβίασε την αρχή της υψηλής προστασίας που διακηρύσσει το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

49 Τέλος, μολονότι δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 2, της Συνθήκης επιβάλλει η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος να αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας, ένα τέτοιο επίπεδο προστασίας, για να συνάδει προς τη διάταξη αυτή, δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι το υψηλότερο δυνατό από τεχνική άποψη. Πράγματι, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 43 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 130 Τ της Συνθήκης επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας.

50 Τέλος, η Safety θεωρεί ότι, μη απαγορεύοντας τη χρήση άλλων ουσιών που προορίζονται επίσης για την πυρόσβεση, μεταξύ των οποίων οι φθοριωμένοι υδρογονάνθρακες και τα υπερφθοριωμένα καρβίδια, ο κανονισμός δεν έλαβε υπόψη τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα, όπως επιβάλλει το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 3, της Συνθήκης, διότι οι ουσίες αυτές, οι οποίες έχουν τιμές GWP και ALT πολύ υψηλές, είναι περισσότερο ολέθριες για το περιβάλλον απ' ό,τι οι HCFC των οποίων οι τιμές ODP, GWP και ALT θεωρούνται αποδεκτές.

51 Το άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 3, της Συνθήκης επιβάλλει στην Κοινότητα, κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, να λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα. Ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο κανονισμός δεν τηρεί την απαίτηση αυτή.

52 Πράγματι, εκτός του ότι ελήφθησαν υπόψη τα επιστημονικά δεδομένα, μνεία των οποίων γίνεται στην τέταρτη και την πέμπτη αιτιολογική σκέψη, η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού υπογραμμίζει «ότι είναι επιθυμητή η περιοδική επανεξέταση των επιτρεπόμενων χρήσεων ουσιών που καταστρέφουν το όζον» και η όγδοη αιτιολογική σκέψη «ότι είναι αναγκαίο να παρακολουθούνται οι εξελίξεις στην αγορά των ουσιών που καταστρέφουν το όζον, ιδίως όσον

αφορά την εξασφάλιση επαρκούς προσφοράς για τις βασικές χρήσεις, καθώς και η πρόοδος της ανάπτυξης κατάλληλων υποκαταστάτων, αλλά και να διατηρηθούν στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο οι εισαγωγές αχρησιμοποίητων, ανακτηθεισών ή ποιοτικώς αποκατασταθεισών ουσιών που καταστρέφουν το όζον προς ελεύθερη κυκλοφορία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα».

53 Ακριβώς, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα, το άρθρο 5, παράγραφος 6, του κανονισμού, που αφορά τις χρήσεις των HCFC, προβλέπει ότι η Επιτροπή μπορεί, με βάση την τεχνική πρόοδο, να πραγματοποιήσει προσθήκες ή να τροποποιήσει τον κατάλογο των απαγορευμένων χρήσεων.

54 Πρέπει εξάλλου να προστεθεί ότι, όπως προκύπτει από τον φάκελο της κύριας δίκης, κατά τον χρόνο εκδόσεως του κανονισμού υπήρχαν, από επιστημονική άποψη, εναλλακτικές λύσεις ως προς τη χρήση των HCFC με τη χρήση προϊόντων λιγότερο βλαβερών για τη στιβάδα του όζοντος, όπως το νερό, η πυρίτιδα και τα αδρανή αέρια.

55 Επομένως, ο κοινοτικός νομοθέτης, θεσπίζοντας την απαγόρευση χρήσεως και, κατά συνέπεια, της εμπορίας των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση, δεν διέπραξε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η πιο πάνω εξετασθείσα αιτίαση, που βασίζεται στην έλλειψη νομιμότητας του κανονισμού ενόψει του άρθρου 130 Ρ της Συνθήκης, πρέπει να απορριφθεί.

56 Η Safety θεωρεί επίσης ότι η απαγόρευση της χρήσεως και, κατά συνέπεια, της εμπορίας των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση είναι δυσανάλογη από πλευράς της προστασίας του περιβάλλοντος.

57 Προς εξέταση της αιτιάσεως αυτής, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να διαπιστωθεί αν μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να εξακριβωθεί αν τα μέσα

που χρησιμοποιεί η διάταξη αυτή είναι κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και αν βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξή του μέτρου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 13ης Μαΐου 1997, C-233/94, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 1997, σ. I-2405, σκέψη 54).

58 Ενόψει του στόχου του κανονισμού ο οποίος συνίσταται στην προστασία της στιβάδας του όζοντος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το μέσο που ο κανονισμός αυτός θέτει σε εφαρμογή, με το άρθρο 5, παράγραφος 1, δηλαδή η απαγόρευση της χρήσεως και, κατά συνέπεια, της εμπορίας των HCFC ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση, ήταν κατάλληλο προς επίτευξη του σκοπού αυτού. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι άλλες ουσίες εξίσου βλαβερές, αν όχι περισσότερο, για τη στιβάδα του όζοντος, όπως οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες, επιτρέπονται στο πλαίσιο της πυρόσβεσης, επιβάλλεται να εξακριβωθεί αν η απαγόρευση αυτή δεν υπερβαίνει τα όρια που συνεπάγεται ο σεβασμός της αρχής της αναλογικότητας.

59 Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι, όπως προκύπτει από τον φάκελο της κύριας δίκης, οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες εμφανίζουν μια αναντικατάστατη ικανότητα κατασβέσεως, ειδικότερα προς αντιμετώπιση της πυρκαγιάς σε περιορισμένο χώρο, με εξαιρετικώς ασήμαντα τοξικά αποτελέσματα, ενώ, προς επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος, χρειάζεται μεγαλύτερη ποσότητα HCFC με σημαντικότερη τοξική επίπτωση.

60 Δεδομένου ότι υπάρχουν για τους HCFC, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, αποτελεσματικά υποκατάστατα, όπως το νερό, η πυρίτιδα και τα αδρανή αέρια και, για ορισμένες ουσιώδεις χρήσεις, αναντικατάστατα υποκατάστατα, όπως οι αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, η απαγόρευση χρήσεως των HCFC δεν μπορεί να θεωρηθεί αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας.

61 Επομένως, πρέπει να συναχθεί ότι από την εξέταση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού δεν προέκυψε από πλευράς άρθρου 130 P της Συνθήκης κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

62 Με το δεύτερο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο ως προς το κύρος, από πλευράς άρθρου 30 της Συνθήκης, της απαγορεύσεως χρήσεως και εμπορίας των HCFC, που θεσπίζει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού, ως ουσιών που προορίζονται για την πυρόσβεση.

63 Επιβάλλεται προκαταρκτικά η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών καθώς και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος ισχύει όχι μόνον όσον αφορά εθνικά μέτρα αλλά και μέτρα προερχόμενα από τα κοινοτικά όργανα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Μαΐου 1984, 15/83, Denkavit Nederland, Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 15, και της 9ης Αυγούστου 1994, C-51/93, Meyhui, Συλλογή 1994, σ. I-3879, σκέψη 11).

64 Η προστασία του περιβάλλοντος θεωρήθηκε ήδη από το Δικαστήριο ως ένας από τους ουσιώδεις στόχους της Κοινότητας (βλ. απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1985, 240/83, Association de défense des brûleurs d'huiles usagées, Συλλογή 1985, σ. 531, σκέψη 13). Με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 1988, 302/86, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 1988, σ. 4607, σκέψη 9), το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η προστασία του περιβάλλοντος συνιστά επιτακτική απαίτηση δυνάμενη να περιορίσει την εφαρμογή του άρθρου 30 της Συνθήκης.

65 Πάντως, η Safety θεωρεί ότι, από πλευράς άρθρου 30 της Συνθήκης, η αρχή της αναλογικότητας δεν τηρήθηκε.

66 Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι, όπως προκύπτει από τον σκοπό του κανονισμού και τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 59 έως 61 της παρούσας αποφάσεως, η απαγόρευση χρήσεως και εμπορίας των HCFC προς προστασία της στιβάδας του όζοντος δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

67 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση του υποβληθέντος ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του άρθρου 5 του κανονισμού.

Επί του τρίτου και του τετάρτου ερωτήματος

68 Με το τρίτο και το τέταρτο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ερωτά ουσιαστικά, αφενός, αν το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού, επιβάλλοντας την απαγόρευση χρήσεως και εμπορίας των HCFC, έχει ως αποτέλεσμα να ευνοεί, αντίθετα προς το άρθρο 85 της Συνθήκης, τη σύμπραξη μεταξύ των παραγωγών και των πωλητών άλλων ουσιών οι οποίες επιτρέπονται με τον κανονισμό αυτόν ή την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως αυτών των παραγωγών και πωλητών, αντίθετη προς το άρθρο 86 της Συνθήκης και, αφετέρου, αν η διάταξη αυτή του εν λόγω κανονισμού μπορεί, ως διάταξη εξασφαλίζουσα την προστασία της στιβάδας του όζοντος, να δικαιολογεί τις παρεκκλίσεις από τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης.

69 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη μιας ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, η οποία θα είναι χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο, επιβάλλει όπως αυτό καθορίζει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή τουλάχιστον να εξηγεί τα πραγματικά περιστατικά των συγκεκριμένων περιπτώσεων στις οποίες βασίζονται τα ερωτήματα αυτά (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1993, C-320/90 έως C-322/90, Telemarsicabruzzo κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-393, σκέψη 6, και διάταξη της 19ης Μαρτίου 1993, C-157/92, Banchero, Συλλογή 1993, σ. I-1085, σκέψη 4).

70 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση Telemarsicabruzzo κ.λπ. και με τη διάταξη Banchero (προπαρατεθείσες αντιστοίχως στις σκέψεις 7 και 5), οι απαιτήσεις αυτές ισχύουν ειδικότερα στον τομέα του ανταγωνισμού ο οποίος χαρακτηρίζεται από περίπλοκες πραγματικές και νομικές καταστάσεις.

71 Όμως, η διάταξη περί παραπομπής δεν περιέχει επαρκείς ενδείξεις για να ανταποκριθεί στις εν λόγω απαιτήσεις.

72 Συγκεκριμένα, περιορίζεται στην αυτούσια επανάληψη της επιχειρηματολογίας της Safety η οποία, όπως η ίδια αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν παρέχει τα στοιχεία τα οποία εξηγούν πώς η απαγόρευση αυτή ευνοεί τις συμπράξεις ή τις εναρμονισμένες πρακτικές. Ούτε παρέχει τα αναγκαία στοιχεία που είναι ικανά να οριοθετήσουν τη σχετική αγορά ούτε εξηγεί την επίπτωση της απαγορεύσεως εμπορίας των HCFC στη λειτουργία της αγοράς αυτής. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο περιορίστηκε στη μνεία των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, χωρίς να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που το οδήγησαν να διερωτηθεί ως προς το κύρος, ενόψει της καταστάσεως της οποίας έχει επιληφθεί, της απαγορεύσεως που θεσπίζει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού.

73 Επ' αυτού, οι ενδείξεις της διατάξεως περί παραπομπής, με τη λίαν ασαφή τους αναφορά στις νομικές ή πραγματικές καταστάσεις που έχει υπόψη του το εθνικό δικαστήριο, δεν επιτρέπουν στο Δικαστήριο να δώσει λυσιτελή ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου.

74 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 92 και 103, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ότι το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο είναι προδήλως απαράδεκτα.

Επί των δικαστικών εξόδων

75 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική, η Ισπανική, η Γαλλική και η Αυστριακή Κυβέρνηση, καθώς και το Συμβούλιο και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 8ης Αυγούστου 1995 ο Giudice di Pace di Genova, αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 3093/94 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει πλήρως τη χρήση και, κατά συνέπεια, την εμπορία των υδροχλωροφθορανθράκων που προορίζονται για την πυρόσβεση.**

2) **Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του άρθρου 5 του κανονισμού 3093/94.**

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm

Wathelet Mancini

Moitinho de Almeida Kapteyn Edward

Jann Sevón Ιωάννου

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουλίου 1998.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias